

Deze nota betreft het thema 'samenwerking'

In ons beheergebied worden plannen gemaakt op het gebied van wonen, werken, natuur en recreatie. Rijnland koppelt eigen projecten aan die van anderen, aan de hand van strategische samenwerkingsagenda's. Hiermee worden doelen van Rijnland gekoppeld aan de agenda's van partners.

Memo – Ter kennisname

Registratienummer:
18.103804

Aan: VV

Van: D&H

Onderwerp: Stand van zaken implementatie Omgevingswet: project overwegend op koers, omgevingsgerichte cultuur blijft uitdaging én dat vraagt ook iets van u.

Datum: **4-9-2018**

Rijnland zorgt voortdurend dat iedereen in ons gebied in de toekomst onder zeeniveau kan blijven leven. Dat we samen met water veilig wonen, werken en recreëren in één van de meest kwetsbare deltagebieden ter wereld: dat is het bestaansrecht van ons waterschap. Leven in Rijnland is samenleven met water. De omgevingswet draagt daar aan bij. Met de Omgevingswet wil de overheid de regels voor ruimtelijke ontwikkeling vereenvoudigen en samenvoegen.

Waarom moet u dit weten?

We nemen de Verenigde Vergadering periodiek mee in (1) de betekenis van de Omgevingswet voor de verschillende aspecten van Rijnland, en (2) hoe de voorbereiding op de komst van de Omgevingswet loopt. Met de portefeuillehouder is afgesproken de VV in 2018 mee te nemen via een TKN-memo. De memo is als volgt opgebouwd. U kunt eerst onder 'Wat betekent de Omgevingswet voor ons' lezen wat de essentie van de wet is. Daaronder kunt u per deelonderwerp lezen wat de impact is op dat aspect van Rijnland, en vervolgens wat wij op dit moment aan het doen zijn op dat deelonderwerp. De voorliggende TKN-memo is in aanvulling op de memo van 2017 (17.072519) en de informatieve VV van februari 2017 over onze rol in omgevingsvisies.

Samengevat weergegeven loopt het project overwegend op koers gelet op wat er in 2021, bij inwerkingtreding van de wet, af moet zijn. De voorbereiding op het Digitaal Stelsel Omgevingswet blijft een aandachtspunt. Vanuit het project constateren we bovendien dat een shift in mindset noodzakelijk is om als waterbeheerder succesvol onze taken te kunnen blijven uitoefenen. Het is belangrijk dat Rijnland in zijn geheel (bestuur, management en medewerkers) aan deze verandering blijft werken.

Voor het bestuur betekent dit met name dat we als opgave hebben om proactief en ondernemend te opereren in ruimtelijke processen, waarbij we aandacht hebben voor de balans tussen geven en nemen – de omgeving is immers een geheel van complexe belangen. Ook is het belangrijk dat het bestuur de beweging naar een meer omgevingsgerichte organisatie omarmt en stimuleert.

Wat betekent de Omgevingswet voor ons?

De Omgevingswet brengt de overheid in beweging. Die beweging is nodig om samen te werken aan de grote opgaven van deze tijd, waar wij als overheid en maatschappij gezamenlijk voor aan de lat staan. Denk hierbij aan klimaatverandering en de gevolgen daarvan voor de stad en het agrarisch gebied, de maatschappelijke transitie naar energieneutraliteit en verduurzaming van de samenleving, de toenemende ruimtelijke vraag in

ons dichtbevolkte gebied en bodemdaling in de vele veenweidegebieden. Ons beleid en onze regelgeving, en de ontsluiting daarvan, moet hierop zijn ingericht: samenhangend, toegankelijk en transparant. Met ruimte voor ontwikkeling én waarborgen voor kwaliteit. Eveneens vragen deze grote opgaven een innovatieve en flexibele houding van ons als organisatie: we zullen van de gebaande paden af moeten en samen met buiten op zoek gaan naar oplossingen voor deze opgaven. De Omgevingswet brengt ons op al die verschillende sporen in beweging.

De Omgevingswet brengt ons in beweging...

... op het gebied van een andere manier van denken en werken

Kort gezegd: om als waterbeheerder succesvol onze taken te kunnen blijven uitoefenen, is een shift in mindset nodig. Het is noodzakelijk om proactief en ondernemend te handelen, met zicht op de belangen van onszelf en van anderen. Dit besef begint langzaam te ontstaan in de verschillende lagen van de organisatie maar er is nog een lange weg te gaan voordat het omgevingsgericht denken en werken integraal onderdeel is van ons werk als waterbeheerder.

Vanuit het Rijnlandse project 'Implementatie Omgevingswet' investeren we hierin via workshops, meedoen in pilots en opleidingstrajecten. Het is evenwel belangrijk dat Rijnland in zijn geheel (bestuur, management en medewerkers) aan deze verandering blijft werken.

... op het gebied van beleid en planvorming

De Omgevingswet stimuleert integrale beleids- en planvorming door de keuze te maken voor integrale instrumenten zoals de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan. (Voor een schematische weergave van de nieuwe instrumenten van de wet, zie infographic uit bijlage 1.) Water komt daar als integraal onderdeel in terecht. Zo krijgen wij de kans om structureel vroegtijdig aan tafel te zitten bij Rijk, provincie en gemeenten. Ook de bewoners en bedrijven van het gebied betrekken we als overheid volop bij die beleid- en planvorming. Door het combineren van onze kennis en verschillende invalshoeken komen we tot nieuwe, integrale oplossingen.

Op dit moment doen we mee met de Omgevingsvisie- en Omgevingsplantrajecten van beide provincies en veel gemeentes in ons gebied. We hebben er bewust voor gekozen medewerkers die in hun dagelijkse praktijk met de nieuwe instrumenten te maken gaan krijgen in onder andere Omgevingsvisie- en Omgevingsplantrajecten en pilots mee te laten doen. Vanuit het project zorgen we voor een regelmatige evaluatie om bij een te brengen wat we hiervan leren, dit verder te brengen in de organisatie en het aanbod vanuit het project hierop aan te passen. Zo zorgen we voor een optimaal leereffect.

... op het gebied van regelgeving

De Omgevingswet gaat uit van ruimte voor ontwikkeling en tegelijkertijd bescherming van de leefomgeving. Het is de uitdaging om regels te creëren die bij beide uitgangspunten passen. Voor ons zal dat gebeuren in de Waterschapsverordening (zie nummer 3 in de infographic), waarbij we op dezelfde voet verder gaan als onze gedereguleerde Keur. Onze omgeving moet aan de slag kunnen met onze regels in de achterzak. Dat betekent wat voor de wijze waarop we onze regels opstellen. Ook willen we regels die toegespitst zijn op onze omgeving. De Omgevingswet biedt hier ruimte voor.

De ambtelijke verkenning rondom de scope van de Waterschapsverordening is afgerond en in het voorjaar zijn de portefeuillehouders geconsulteerd hoe zij het instrument van de verordening willen inzetten. Dit moet leiden tot een collegebesluit eind 2018, waarna het schrijven van de verordening kan starten. We overwegen om een pilot te starten om te oefenen met digitaal structureren en ontsluiten van beleid en regels. Op nationaal niveau doen we mee in het spoor dat loopt om een zogenaamde handreiking voor de Waterschapsverordening op te stellen, inclusief digitaal model.

... op het gebied van projectvoorbereiding

Ook voor het uitvoeren van projecten zoals dijkverbeteringen en aanpassingen van afvalwaterzuiveringsinstallaties gelden de uitgangspunten van ruimte voor ontwikkeling en bescherming van de leefomgeving. We willen dat projecten snel, zorgvuldig én samen met de omgeving voorbereid worden en tot uitvoer komen. Door inwoners en bedrijven vroegtijdig te betrekken, halen we kennis en ervaring van(uit) het gebied naar binnen én maken we er een gezamenlijk en soepel lopend proces van.

Voor het nieuwe instrument Projectbesluit (zie nummer 6 in infographic) is in 2017 de eerste ambtelijke verkenning afgerond. De portefeuillehouders zijn in het voorjaar van 2018 geconsulteerd ten aanzien van de reikwijdte van het Projectbesluit (voor welke projecten willen we het Projectbesluit inzetten?) en de impact (willen we in zo'n besluit ook aspecten van de ruimtelijke ordening meenemen?). Ook voor dit spoor verwachten we een collegebesluit eind 2018. Daarna kunnen we starten met het uitwerken van de nieuwe werkwijze, afstemmen met onze partners die te maken krijgen met dit nieuwe instrument, et cetera.

... op het gebied van digitalisering

De Omgevingswet gaat uit van toegankelijkheid en transparantie; diverse soorten data (geografische data maar ook beleid, plannen en regels) moeten eenvoudig toegankelijk en begrijpelijk zijn voor onze inwoners en bedrijven. Het Digitaal Stelsel Omgevingswet (hierna: DSO) integreert alle data en regels in één digitaal systeem waarbij gebruikersgemak voorop staat.

In 2017 hebben we een eerste onderzoek gedaan wat het DSO voor onze organisatie, data en hard- en software gaat betekenen. Omdat het DSO volop in beweging is, herzien we in 2018 dit onderzoek. Het is een uitdaging om hiervoor een geschikte aanpak en bemensing te realiseren. We streven er desondanks naar dat we in 2019 kunnen starten met het daadwerkelijk op orde brengen van onze data en het aanpassen van onze systemen.

... én op het gebied van onze bestuurlijk rol.

Om al het bovenstaande waar te kunnen maken is het essentieel dat het bestuur de beweging naar een meer omgevingsgerichte, flexibele en innovatieve organisatie omarmt en stimuleert. Dit helpt de organisatie in het op gang houden van deze beweging en onderstreept tevens de noodzaak om deze verandering voor elkaar te krijgen. Het bestuur zal zelf ook een actieve rol moeten pakken. Door op bestuurlijk niveau de beleids- en besluitvormingsprocessen van Rijk, provincie en gemeenten effectief te beïnvloeden. En door actief te opereren in gebieds- en projectontwikkelingen waar water een rol speelt, en in relevante netwerken waar we kansen voor het waterbeheer kunnen creëren.

Bij het inwerktraject voor het nieuwe bestuur zal de omgeving en het omgevingsgerichter worden van Rijnland een belangrijke rol spelen.

Stand van zaken landelijk niveau

Het landelijke programma Aan de slag met de Omgevingswet – een samenwerking tussen Rijk en de koepelorganisaties van de decentrale overheden – is inmiddels bijna overgeheveld van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu naar het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Minister Ollongren heeft onlangs de Tweede Kamer geïnformeerd over de stand van zaken. Tot aan de geplande inwerkingtredingsdatum (1 januari 2021) is 91 miljoen beschikbaar gesteld. Volgens de Minister is dit in ieder geval voldoende om echt te kunnen starten in 2021. Voor het traject daarna is men nog op zoek naar aanvullende middelen.

Vanuit het landelijk programma wordt het DSO gebouwd. Alle digitale informatie is straks op één plek te vinden. Via dit loket kunnen initiatiefnemers, overheden en belanghebbenden snel zien wat mag in de fysieke leefomgeving. Heel veel partijen werken samen om het loket en het digitale stelsel erachter te ontwikkelen. Het streven is om eind dit jaar een stabiele versie beschikbaar te hebben, zodat de markt (softwareontwikkelaars) aan de slag kan om pakketten te ontwikkelen.

Het Rijk is als wetgever ook druk bezig met het herinrichten van het omgevingsrecht. De ministerraad heeft begin juli, na een positief advies van de Raad van State, ingestemd met de wetsvoorstellen voor de Invoeringswet van de Omgevingswet en de Aanvullingswet natuur van de Omgevingswet. Ook heeft de ministerraad de vier Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's) van de Omgevingswet akkoord bevonden voor publicatie in het Staatsblad. Het werk voor de inwerkingtreding op 1 januari 2021 blijft daarmee op schema lopen. We doen als Rijnland mee met het meedenken over de juridische onderdelen van de Omgevingswet.

In bijlage 2 vindt u uitgebreidere informatie over de stand van zaken en planning van de aankomende tijd op het landelijk niveau.

Vervolg

We werken door om zijn. Met veel aandacht bestuurlijke partners en de cultuurverandering. portefeuillehouder

Aan de slag met de Omgevingswet

2021 Omgevingswetproof te voor de ambtelijke en samenwerking met onze benodigde

Samen met de bereiden we het bestuurlijk traject voor voor het nieuwe waterschapsbestuur. In het najaar van 2017 zal de eindrapportage van het traject van Rijnland als proactieve samenwerker verschijnen.

OMGEVINGSWET

De 6 instrumenten

1 Omgevingsvisie

Strategische en integrale langetermijnvisie op de fysieke leefomgeving. Verplicht voor Rijk, provincie en gemeente.

2 Programma's

Programma's maken de doelen van de omgevingsvisie concreet. Indien nodig met een programmatische aanpak.

3 Decentrale regels

Elk bestuursorgaan heeft een gebiedsdekkende regeling met alle regels voor de fysieke leefomgeving.

4 Algemene rijksregels

Algemene rijksregels voor activiteiten beschermen de leefomgeving. Initiatiefnemers weten hierdoor vooraf wat de mogelijkheden zijn en hoeven geen vergunning aan te vragen.

5 Omgevingsvergunning

Een omgevingsvergunning is alleen nodig als de algemene rijksregels niet volstaan. Deze kan worden aangevraagd bij één loket.

6 Projectbesluit

Een projectbesluit is nodig voor ingrijpende en ingewikkelde projecten waarbij een publiek belang speelt.

Omgevingswetportaal.nl | februari 2018

Bijlage 2 Stand van zaken memo Unie van Waterschappen (juli 2018)